

UNA FAMILIA DE CANTANTS

(DE DAUDET)

Cóm no havian d'estimarse? Tots dos célebres y hermosos, cantant en las mateixas obras, vivint cada nit la mateixa vida artificial y apassionada durant cinch actes. No 's juga pas ab toch sense cremarse. No 's pot dir vint cops cada mes: «T'estimo!» entre sospirs de flauta y *trémolos* de violí, sense acabar per conmourers ab la emoció de la veu propia. Al cap de temps, la passió 'ls corprengué ab embolcalls d'armonía, ab las sorpresas del ritme, ab las esplendors dels vestits y de las decoracions. Los hi arribá per la finestra que obran de bat á bat Elsa y Lohengrin en la nit vibranta de remors y de celistias:

Vina á respirar los embriagadors perfums...

S'esmunyí entre las blancas columnas del balcó dels Capulets, ahont Romeo y Julieta s'entretenen á las vesllums del auba:

No! No es pas de dial! No es pas l'alosa...

LA RENAISSANCE.—Any XXII.

Y dolsament sorprengué á Faust y Margarida en aquell raig de lluna que desde 'l banch rústich s'enfila als finestrans de la cambreta, en mitj del embolich de la eura y de rosas floridas:

Déixam, déixam contemplar lo teu rostre.

Ben prompte tot París conegué son amor y s'hi interessá. Fou la curiositat de la temporada. S'anava á admirar aquellas duas bellíssimas estrelles, gravitant dolsament la una envers la altra per lo cel musical de la Ópera. Finalment, una nit, després d'una crida en escena entussiasta, quan lo teló acabava de caure, separant la sala vessant aplausos y la escena sembrada de rams de flors, per ahont lo vestit blanch de Julieta s'arrossegava damunt de camelias desfulladas, abdós cantants sentiren irresistible impuls, com si son amor, un poch fictici, no esperés pera revelar-se més que la emoció d'un gran triomf. S'estrenyeren sas mans, se cambiaren juraments consagrats per los *bravos* llunyans y persistents de la sala. Las duas estrelles havian fet sa conjunció.

Després del casament, passá temps sense véuresels pel teatro. Una volta acabada la llicencia, tornaren á presentarse tots dos en la mateixa ópera. Aquest nou debut fou una revelació. Fins allavors, entre 'ls dos cantants, l'home era 'l que havia sobressortit. De més anys, més coneixedor de las debilitats del públich, dominava ab sa veu desde la platea als palcos. Vora d'ell, la altra no semblava més que una deixeble de grans condicions, la promesa d'un geni futur: sa veu massa jove, era cantelluda com sas espatllas, massa primas y flacas. Mes á son retorn, quan aparegué ab un de sos antichs papers y 'l só ple, argentí y envellutat de sa veu s'escapá, desde las primeras notas, abundós y pur com l'aygua d'una deu brollant, hi hagué á la sala una sorpresa tan gran que tot l'interés de la funció 's concentrá en ella. Fou pera la dona un d'aquells dias felissos en que la atmósfera que 'ns volta es més clara, lleugera y vibrant pera portar fins á nosaltres tot l'esclat, totes las adulacions del éxit. En quant al marit, gayre be s'oblidá d'aplaudirlo, y, com tots los enlluernaments fan á son entorn una ombra pregon, 's trobá abandonat ni més ni menos que un comparsa en lo recó més fosch del escenari.

Després de tot, aquella passió que s' havia revelat en la execució de la cantanta, en sa veu plena d' encís y de tendresa, era inspirada per ell. Ell sol donava las flamas á aquells ulls fondos, y aquesta idea l' hauria degut enorgullir; més la vanitat del cómic fou més poderosa y vencé. A la fi del espectacle feu cridar al quefe de la *claque* y l' escrifassá de mala manera. Li havian fallat sas entradas, sas sortidas; havian oblidat la cridada del tercer acte. Se queixaria al director...

Mes ay! Per més que ell digués y la *claque* fes, lo favor del públich, conquistat suara per la seva dona, li fou concedit per sempre.

Li vingué una felicitat de papers ben triats, apropiats á son talent, á sa bellesa, en quins apareixia ella ab la tranquil·litat de la dona d' alta societat, vestida ab colors que li van be y segura d' alcansar una ovació.

A cada nou éxit, lo marit se mostrava trist, nerviós é irascible. Aquella voga que se 'n anava d' ell á ella pera no tornar, li feya l' efecte d' un robo. Probá molt temps d' amagar á tothom aquest sufriment inexplicable; mes un vespre, quan ella pujava la escala del seu cuarto, aguantant ab duas mans sa falda plena de rams, y que atenta á son triomf li deya ab veu encara oprimida per l' esclat dels aplausos: «Avuy tenim un magnífich públich», li respongué un: «Te sembla!...» tan irónich y tan amarch, que sa pensa s' obrí de sobte á la veritat.

Son marit era gelós! No pas ab la gelosía del amant que vol á la seva dona hermosa pera ell tot sol, sino ab la gelosía d' artista, freda, ferotge, implacable. Moltas vegadas, quan ella s' aturava al final d' una *aria* y 'ls *bravos* esclatavan de totas las mans estesas envers ella, ell afectava un posat impassible, distret, y sa mirada absent semblava dir als espectadors: «Quan haureu acabat d' aplaudir, cantaré.»

Oh! Los aplausos, aquesta remor de pedregada que té tan dollos ressons en los corredors, la sala, 'ls bastidors, una volta s' ha conegut es impossible payrarsen. Los grans comedians no moren pas de malaltía ni de vellesa; deixan d' existir quan ja no 'ls aplaudeixen. Lo nostre, davant la indiferencia del públich, se desesperá de bo y millor. S' amagri, 's torná esquerp y dolent. No hi bastava ferse reflexions, conceptuar son mal incurable, dirse avans d' entrar en escena:

«Ab tot, es la meva dona... Y la estimo!...»

Ab lo fingiment del teatro, 'l verdader sentiment acudia de sobte. Estimava encara á la dona, mes aborria á la cantanta. Ella se 'n adonava, y, com si cuydés un malalt, vetllava aquella trista mania. Prou havia procurat empetitir son éxit, retrayentse, no prodigant tota sa veu ni sos recursos; mes sas resolucions, com las de son marit, no 's sostenian davant de la bateria del prosceni. Son talent, independent d'ella mateixa, excedia sa voluntat. Llavors s' humiliá, s' enxiquí davant d' ell. Li demanava consells: si la havia trobada be, si interpretava degudament lo paper...

Naturalment, l' altre no estava may content. Ab l' ayre casual y de fals companyonatje que usan los comedians entre sí, li deya las nits en que havia tingut més éxit:

«Cuydat, noya... Aixó nò marxa, ara com ara... No avansas gens.»

Altras voltas volia privarla de cantar:

«Ten compte; te prodigas... Ne fas massa... No abusis de al sort. Vaja, tindrias de reposar, sabs?»

Descendí fins als pretextes bestials. Estava encostipada, no estava en veu. O be li cercava disputas de comediant dolent:

«Has représ massa depressa 'l final del duo... M' has ensorrat l' efecte... Ho has fet expressament.»

Sens adonarse 'l desgraciat de que era ell que desconcertava en sos papers, precipitava las respostas pera privar de que la aplaudissin, y ab son desitj de recobrar lo seu públich acaparava 'l centro de la escena, fent cantar á la seva dona desde la segona caixa. Ella no 's queixava, l' estimava massa. Per altra part, lo triomf fa tornar indulgent, y cada nit, desde la ombra en que procurava amagarse, l' éxit la obligava á reapareixer gloriosament á plena llum. Al teatro s' adonaren prompte d' aquest cas estrany de gelosía y 'ls companys s' hi divertiren. Amohinavan al cantant ab enhorabonas per lo talent de la seva dona. Li fregavan pels ulls l' article de la nit avans, en lo qual, després de quatre columnassas dedicadas al astre, 'l crítich concedía alguna ratlla á la voga mitj fosa del marit. Un dia, al acabar de llegir un d' aquets articles, entrá al cuarto de la seva dona, turiós, lo diari desplegat, y li digué tremolant de rabia:

«Es á dir que aquest home ha sigut vostre amant?» Fins á

aquets insults arribá. Per aixó la desgraciada dona, festejada, envejada, qual nom se llegia per tot París, al cap de munt dels cartells, fins acaparat pels rótuls de botigas com á bona sort, y per las etiquetas petites y dauradas dels confiters y dels perfumistas, passava la existencia més trista, més humiliada.

No gosava á obrir cap diari de pór de llegirhi elogis seus, plorava damunt de las flors que li tiravan y que deixava assecar en un recó de cuarto, pera no perpetuar á casa seva 'l cru del recort de sas nits triomfantas. Volgué renunciar al teatro, més son marit s'hi oposá.

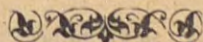
«Dirían que jo te n' he tret.»

Y pera tots dos continuá l' horrible suplici.

Una nit d'estreno, la cantanta anava á entrar en escena. Algú li digué: «Tinguéu compte..... Hi ha una conspiració contra vos en la sala.» Aixó la feu riure. Un complot contra d'ella? Y ab motiu de qué, bon Deu?.... Ella que no tenia sino simpatias, que vivia lluny de tota *camarilla*. Y ab tot, era veritat. Al mitj de la obra en un gran *duo* ab son marit, en lo moment en que la seva veu superba, elevada dalt de tot de son registre, acabá 'l só ab una munió de notas puras é iguals, com las rodonas perlas d'un collaret, una descárrega de xiulets l'aturá. Lo teatro se sorprengué tan com ella mateixa. L'alé de las respiracions semblava suspés, presoner dins dels pits com la *cadenza* que ella no havia pogut acabar. Tot d'una, una idea espantosa li atravesá 'l magí..... Ell estava en escena, sol, davant d'ella. Lo mirá fixament, y vejé passar per sos ulls lo llampech d'un sinistre somriure. La pobre dona ho compregué tot. Los sanglots l'ofegavan. No pogué fer més que rompre 'l plor y desaparèixer, cega, per entre mitj dels bastidors.....

Son marit l'havía feta xiular!

Traduhit per B.

LA SARDANA

POESÍA PREMIADA EN LO CERTÁMEN CATALANISIA
DE LA JOVENTUT CATÓLICA

Cada lloch á un goig s' aferra,
cada llar te sas costums;
lo Ampurdá, benehida terra
plena de flors y perfums,

te per vent la tramontana;
per espill la mar llatí,
y te per ball la sardana;
trena de plers sense fí.

Jo no sé si l' heu sentida
d' aplech en aplech rodar;
si al compás de sa embranzida
l' heu anada á puntejar.

Jo no sé si ab sa alenada,
d' una febre 'l bull sentíu;
si us desperta sa tonada
los recorts del lloch nadiu.

Sols sé que al brés de son ayre
mon cor glatint se 'n hi vá;
que qui no la estimi gayre,
no es pas fill del Ampurdá.

De sas notas cada ritme
brunz com plany fugit del cor;
cada efluvi de son himne
sembla una queixa de amor.

Viu trenada ab frechs de brisas,
remors d' onas, cants d' aucells,
armonías y sonrisas,
petons y ensomnis tant bells,

que tantost s' ou la tenora
responent al dols fioviol,
cada pit batega á l' hora
y al impuls d' un desitj sol.

La remor benehida trenava
nostras mans ab estret llás;
nostras vidas encadena;
fón de nostres cors lo glás.

Idili excels, fa estimarnos
lo redós del patri llar;
cántich brau, fa recordarnos
dels vesavis lo lluytar.

Com la onada, uns cops dormida
y, altres, potent roncant,
tantost volta amorosida
com rodola delirant.

Te de nostra fantasía
lo esclat pur, en sos arrulls,
y la amada patria mia
n' es la nina de sos ulls.

Qu' ella es nostre cant de gesta,
nostre ball tradicional,
y sense ella no 's fa festa
jamay en nostra casal.

Qu' eixa roda que 'ns enllassa
ab accent de germanó,
fòch d' amor es que 'ns abraça
de llur flam ab la claró.

Sols Deu sab de quí aprenguérem
nostres avis sos encants;
puig, ballantla, 'ls sorprengueren
ja 'ls fenicis y 'ls románs.

Ella 'ns junta y 'ns alenta,
esfondrantne tot rencor,
y es pera 'l jovent, plascenta,
la aureola del amor.

Jo 'n sé més d' una parella
que á eix só, las mans estrenyent,
s' han donat, á cau d' orella,
paraula de casament.

Jo sé qu' es de flors la toya
de més falaguers perfums;
qu' es la sardana una joya
de nostres payrals costums.

Per xó prech que la tonada
d' eix idili catalá
visca tan com la encontrada
que 's nomena lo Ampurdá.

FRANCESCH MARULL.

CANTAU!...

Polsáu, polsáu poetas d' eixa terra
las cordas d' or de vostras dolsas liras,
deixáu á part los himnes de la guerra
y ab la veu de l' amor borraré las iras.
Cantáu bonichs acorts, tendres baladas
á nostra Reyna pura y sobirana,
rendiuli tots las joyas més preuhadas
á l' honra de la terra catalana.
Cantáu alegres cants plens de dolsura
que d' ells á rius l' aroma del cor salti;
la Verge qu' es tot bálsam de ternura
vos donará la veu quan eixa os falti.

Cantáu, cantáu poetas cants de festa
hont brolli de l' amor viva guspira,
aneu á Montserrat y ab humil testa
de la Verge á los peus deixau la lira

EMILI PASCUAL.

LO CANT DEL AUCELL

Nascut entre 'l brancatge
y entre perfums preciosos,
bressat per lo follatje,
y ab cántichs melodiosos
dormit, de ma infantesa
ne guardo dols recort.
¡Quants sérs plens de tristesa
han envejat ma sort!
Y es que tranquil jo goso
dant expansió al meu cor,
per tot allí hont me poso
jo 'n faig bell niu d' amor.

Dins poch, ja desseguida
mon niu vareig deixar,
crescut y ple de vida
re 'm fa á mi aletejar.
Só molt petit, ni 'm miran
perque cabal no 'n fan...
¡pobrets y com deliran
si jo só lo mes gran!

Perque tranquil jo goso
dant expansió al meu cor,
per tot allí 'hont me poso
jo 'm faig bell niu d' amor.

Palau jo posseheixo
que no 'l tindrán jamay!
quan vull deixáls, los deixo;
¿quí te com jo l' espay?
Si acás mon vol refreno
me paro allí hont me plau,
de cants l' espay ompleno
y torno á mon palau.
Perque de la branqueta
que 'n naix hermosa flor,
ne faig jo ma caseta,
ne faig un niu d' amor.

Del camp daurada espiga
mon cos sempre alimenta,
la brossa bona amiga
també sempre 'm sustenta.
En font de flors cercada
brollant de penya dura
bech jo l' aygua rosada
que ma set sempre atura.
Y entre 'ls arbres reposa
dant expansió al meu cor;
per tot allí hont me poso
jo 'n faig un niu d' amor.

Quan veig tendre parella
jo paro mon cantar,
escolto á n' «ell» y á n' «ella»
sens que 'm pugan mirar.
Y quan l' amor volteja
los dos enamorats
quan tendre 'ls petoneja
fins á quedá afollats,

llavors, depressa entono
mon cant qu'alegra 'l cor
y per l'espai, pregono
lo seu sagrat amor.

Si presoner me 'n posan
jo 'm moro desseguida
que molts son los que gosan
prenentme á mi la vida.
Jamay ple de goig canta
quí pres, se sent morí,
puig la llibertat santa
sols me fa viure á mí.
Perque jo ab ella goso
dant expansió al meu cor
y sempre allí hont me poso
jo trovo un niu d'amor.

Nascut entre 'l brancatje
y entre perfums preciosos,
bressat per lo follatje,
y ab cántichs melodiosos
dormit, de ma infantesa
ne guardo dols recort.
¡Quants sérs plens de tristesa
han envejat ma sort.
Y es que tranquil, jo goso
dant expansió al meu cor,
per tot allí hont me poso
ne faig bell niu d'amor.

S. G.

PÀTRIA

Á MON GERMANET ANTONI

¿Quína es, nen, la Pàtria teva,
la que estimas de tot cor?—

A ne 'l mestre que ho demana:

—Catalunya—'l nen respón.

—Sé que 'ts fill d' aquesta terra,
mes, de las nacions del mon,
quína es ta Pàtria?—fá 'l mestre.

—Catalunya—un altre cop
lí respón lo brau deixeble,
los ulls fits, ben alt lo front.

Admirat d' aytal resposta
diu, seguint lo professor:

—De ton país com á fill,
tú, qu' ets?

—Catalá!—respón
viu lo nen.—S' aixeca 'l mestre
y prenentlo pel bras:—No!—
lí diu fort.—Tú ets fill d' Espanya
y ans que catalá, espanyol!—

Del nin los ulls espurnejan;
encén son rostre, son cor;
se 'l mira; d' una revolta
d' ell s' aparta, y diu resolt:
—Catalunya, Pátria meva,
era lliure y gran, un jorn...
Baix pacte, s' uní ab Castella,
d' igualtat complerta en tot:
Las costúms, las lleys, la llengua,
la llibertat... poch á poch,
contra dret, justicia y pacte,
nos han furtat... ¡Malfactors!
Per dignitat, donchs, amantla
sobre tot lo d' aquest mon,
mentres ma Pátria es esclava,
renego de ser espanyol!—

PERE MUNTAÑOLA.

Barcelona, Agost de 1892.

À UNA NUVIA

Com botzineja á la flor la abella
l' Amor parlava á una donzella
de rojos llavis y d' ulls de foch:
—En lo mon mira com tot estima,
la Primavera los sérs ja anima,
glateix la terra, com inmens cor;

Lo mar travessa ja l' aureneta,
son cálzer obra la poncelleta,
son cant refila ja 'l rossinyol,
l' admetllé 's posa sa blanca vesta
y, per donarnos senyals de festa,
la ginestera vessa son or,

Se persegueixen las papallonas,
petonejantse 's desfán los onas,
ja tot desperta, ja tot somriu;
cor que suspiras estén tas alas
deixa tos somnis, vesteix tas galas,
l' ayment l' espera riallé y gentil.—

.

Sota rich tálem Amor l' ha vista
roja y plorosa, però no trista,
de blanch vestida, plena de flors,
y, contemplantla ja avuy ditxosa,
sos alas obra y ab veu d' alosa
canta l' aubada d' eix jorn de goig.

M. ROCAMORA.

PLEGUÉM LA BOTIGA

UNA BOTIGA Á LA MODERNA

EN nostra democrática Barcelona, desde temps antich, l'home que té botiga oberta ó exerceix un ofici ó industria, es tan considerat com un propietari, y en los temps d'are pesa més en la balansa del mon práctic un sabater rich que un magnat pobre.

Las antigas costums verdaderament democráticas de nostre país (no las que are s'estilan) no feyan distincions de personas ni de classes; y aixó es tan vell que en las llosas funerarias de nostra Catedral s'hi veuhen prop del escut nobiliari la llansadora del teixidor, las estisoras del sastre y 'ls tapíns del antich tapíner, avuy sabater, que eran l'escut d'armas de la seva classe, del que s'envanían tant com los nobles de sos blasons. Los colegis y gremis de nostra bona ciutat eran sempre convocats, y sa noblesa, que podém anomenar artesana ó menestrala, era tan respectada com qualsevol altra, y més de quatre vegadas s'havia imposat en termes que corretjé ab sa influencia molts abusos.

Barcelona no participa avuy per avuy de las tontas preocupacions d'altras ciutats y fins de la mateixa Cort relatives á lo

que 'n diuhen gent de botigueta, essent aixís que á voltas al mateix Madrid es més considerat un oficinista tronat, ab més deutes que pels á la barba, que un honrat industrial que té potser en sa caixa lo que més de quatre nobles no podrian ensenyar. Independentis entre sí, cap real ordre pot plantar als botiguers al mitj del carrer, com passa á molts dels que viuen del pressupost, y no sé per qué aquets s' han de considerar superiors á aquells, puig al cap y á la fi l' industrial darrera del taulell pot dir al empleat:—A V. jo 'l pago,

A Barcelona 's coneix y 's comprén maquinament tal diferencia, y heus aquí per qué estém més adelantats en nostras costums verdaderament democráticas; pero ab aqueixa democracia que no reproba Deu, y coneixém y estimém en lo que valen eixas families d' antichs menestrals honrats, y no 'ls posposém á qualsevol perdulari, com succeheix en la capital y en altrs poblacions d' Espanya, que no saben fer lo cas que s' ha de fer d' una de las primeras classes de la societat, qual fortuna, acaparada honradament á forsa d' anys, de treball y d' estalvis, no ha fet llensar llágrimas ni sanch, y es sols filla de la honradés de moltas generacions.

Aixís en nostra ciutat, fora dels ximpls, ningú s' avergonyeix de son ofici, y aixó es degut á que aquesta població ha sigut sempre laboriosa y ha tingut horror á la dropería, en termes que quan volém denigrar á algú dihéu que es un perdut que no té ofici ni benefici.

No passa ab tot aixís en certas ciutats subalternas de Catalunya y en certas vilas més ó menos grans de casa nostra, sobre tot si son rurals ó sense industria.

Allí, com á la Cort, l' home de botiga fa un paper molt pobre, puig com los propietaris s' imposan, aquell queda arreconat.

Aixó no priva que moltas vegadas lo propietari tinga d' acudir á la bossa del que acana roba pera adobar las faldillas de la seva criada.

En una d' aqueixas poblacions introduhiré al lector, pera que sense moures de casa vegi desenrotllarse la tragicomedia que li vaig á presentar.

Tal volta no conega 'l lector lo poble de Vilabona; pero també 'l pot coneixer, per més que registrant tot lo mapa de Catalunya no 'l trobi ni á la montanya ni á la costa. De segur

que si li digués son nom verdader lo trobaria aviat, puig no es dels més petits de nostra terra.

Vilabona está situada al interior; té tant d' antiga com de moderna, y sos temples ojivals donan idea de que no es una població improvisada, y que tal volta cinch sigles enrera tindria tanta ó més importancia que avuy dia. Uneixen aquesta població ab la capital una carretera y un ferrocarril que no la ha afavorida gayre, puig ha passat que per una cana de tela van sos mercaders á comprar á Barcelona, y sos més richs propietaris, ab la comoditat de poder veure cada dia sa hisenda, han trasladat son domicili á la capital, deixant sas casas payrals, que sols habitan los tres mesos d' estiu.

Vilabona, com totas las poblacions de segon ordre, té son mercat oficial cada setmana, y un altre no oficial, pero que val tant com aquell. Es lo del diumenge, en lo qual las donas de la comarca van á la missa primera, que 's celebra en las duas parroquias, y de passada compran en las botigas lo que necessitan; y com que á nostres pagesos y pagesas no 'ls hi agrada treure diners de la bossa, portan alguna cosa pera vendre á la vila, ja sian plantas d' horta, llegums, fruyta, cassa, gallinas ó llenya. Ab lo producte de la venda compran lo que necessitan, y carregan'ho al matxo ó al burriquet se 'n tornan á casa, fent algunas vegadas més d' una llegua de camí.

A la plassa major de la vila s' hi veu, entre altrás, una botiga més espayosa y més arreglada á la moderna que las demás.

Avans sols s' hi venian mantas pera 'ls pagesos, barretinas, gechs, faixas, alguna brusa, roba ordinaria de cotó, teixit del país que 'n deyan *jusana*, roba de llana ordinaria ó *sergil*, cintas de cotó y fil, mitjas y mitjons y calsas de panyo, y per aquest motiu, en lloch d' anomenar als amos de la botiga per son nom, quan volian designar sa casa deyan *à cal calseter*.

Are la botiga té un altre aspecte, y á temps nous, costums novas.

Are sembla casi un basar, y s' hi compra lo que avans sols se podia trobar á Barcelona.

Allí s' hi venen pantalons fets á la última moda, gechs y americanas.

No hi ha chaqués, frachs ni levitas, pero no hi faltan pardesús ni capas.

Han desaparegut las mantas y barretinas, y en cambi hi ha gorras á la inglesa, camisas blancas y de color y calsetets. En altre departament de la mateixa botiga 's venen robas de dona, com son mocadors de llana y de seda pera 'l cap, mocadors del coll, telas de llana, seda y cotó pera vestits, y robas fetas pera criaturas. Al primer pis hi ha la secció de modistería, ahont s' hi cusen faldillas, devantals y vestits á la última moda, puig se ensenyan los figurins de la *Moda Elegante*, y be ó malament se procura imitarlos, afegintshi alguns més ó menos enrallamats, segons lo bon gust ó mal gust de las parroquianas, lo qual de vegadas fa trencar de riure.

En una paraula: á la botiga del *calseter*, tant homes com donas, ho trobavan tot, ellas desde la camisa fins á la mantellina, y ells desde aquella á la gorra y fins bolet, excepte 'l calsat.

No hi havia á Vilabona, ni en sis horas al vol, una botiga com aquella ni un negoci que anés tan en popa.

No hem pas de dir que 'ls altres *calseters*, per enveja, murmuravan sens may parar, y alló de moneda falsa, estafas y bens mal adquirits era 'l nostre pa de cada dia, pero cualsevol home de negoci no veyá en la prosperitat de la casa més que 'l fruyt d' un treball contínuo, una activitat á tota proba, y un bon càlcul y acert pera coneixer las necessitats de la vila y tenir sempre la casa provehida de lo que 's podia demanar, puig además de lo que s' arreglava allí, 's compravan á ciutat los géneros en pessa y fins molta part de las robas fetas, y llavors aquestas prenian més valor, perque en la major part de las poblacions de Catalunya hi ha la manía de que, si no ve de Barcelona, lo que 's fa á la vila no val res. La mestressa de la expressada botiga, que sabia de quin peu coixejavan las duas terceras parts de las sevas parroquianas, las hi assegurava que 'ls géneros de casa seva eran obra d' una de las primeras modistas de la capital, per més que d' amagat ella, la seva filla y duas treballadoras de confiança tallavan y cusian á la máquina la major part de lo que venia.

¿Quíns eran los amos de la botiga, ó basar per dirho millor?

Aixó vol capítul á part.

LA FAMILIA VIMBODÍ

Salvador Vimbodí descendia d' una familia molt plebeya, que en un matí de Janer, fa més de cuarenta anys, obrí sa botigueta de *calseter* en aquell poble. Causá aquest fet tanta novetat, que durant quinze dias no 's parlá de res més.

Lo matrimoni que s' encarregá de la botiga comensá ab dalé la feyna, y tant com ell tallava ella cusía. Aixís es que si be al comensament tingueren de patir molt, després, á copia de contentarse ab poch guany, d' una gran amabilitat ab los compradors, d' escriidassar als pagesos que ab un pam de boca oberta 's paravan devant de la botiga, mirant las mantas, barretinas, faixas y calsons, y de fer entrar á las pagesas que no 's cansavan de mirar las pessas de jussana y mocadors de coló virolats, al cap d' un quant temps lograren fer alguns cuartets y aixís pogueren provehir més la botiga, que de llavors ensá comensá á fer més goig que las altras del poble.

L' únich rebrot d' aquell felís matrimoni, lo nen Salvador, en lloch de quedarse á casa á fer mil entremaliaduras ab los altres xicots del poble, aixís que sapigué una mica de llegir y d' escriurer, fou posat d' aprenent á casa d' un sastre de la capital, haventhi d' aquesta manera una boca menos que mantenir, y ab la esperansa de que si 'l noy sortía un bon mestre del ofici podria vestir als richs propietaris y als minyons elegants de la vila, en lloch de tenir de vendre pels pobres pagesos. Y aquesta idea se li clavava més al cap cada dia, perque veyá que de mica en mica s' anava deixant lo vestit catalá pera entregarse á la moda moderna.

Quan en Salvador se despedí del sastre en que havia pres l' ofici tindria uns vint y tres anys. Cumplint l' ideal dels seus pares se n' entorná al seu costat, disposat á fer un va-y-tot ab la botiga.

Ja havían fet tractes ab un fuster pera l' arreglo d' apareadors, lleixas y taulell, ja s' havia triat lo papef de las parets, quan aparegué per aquella vila lo cólera, y 'l pobre minyó

quedá orfe de pare y mare, havent passat molt pochs dias de la mort del un á la mort del altre.

Sol y vern quedá 'l pobre Salvador, pero la resolució de cambiar de soca á arrel la botiga dels seus pares tirá endavant.

En Salvador era un d' aquestos joves que no han conegut may la joventut, puig com á casa seva may sentí parlar de altre cosa que de guanyar diners, no 's cuydá més que de portar endavant lo negoci. A la tarde del dia de festa á lo que més s' arriscava era á anar á la casa del costat, ahont hi vivía un matrimoni de certa edat y una cunyada una mica més jove que 'l marit y muller. Allí tots quatre jugavan á la manilla, á cuarto lo partida, cosa que no arruinava á ningú.

Lo matrimoni aquell tenía á son cárrech lo cuydar una gran casa senyorial quals amos s' havían trasladat á la Cort á perdre 'l temps y la fortuna.

La casa pertanyía al Marqués de... y era trista per demés. Los grans salons estavan amoblats á estil del sigle passat y penjavan del sostre aranyas de cristall de formas elegants, com las que 's veuhen en algun sitis Reals d' Espanya.

Fins á mitjan sigle los Marquesos de... residiren en Vilabona gran part del any. Encara que passavan l' hivern á Madrid, primavera, estiu y tardor los passavan á la casa payral.

En Salvador era apocal, y quan vejé que venían los Marquesos no s' atreví á anar á jugar ab los cuydants del seu casal, pero en cambi adquirí altra mena de relacions que devían formar época durant la seva vida. La marquesa tenía al seu servey una noya catalana nascuda en aquella encontrada de Vilabona. Donya Solita, filla dels marquesos se 'n enamorá un dia anant á corre pel camp, y demaná als seus pares que se l' enduguessen y aixís podria sempre jugarhi.

Florentina, que aixís se deya aquella noya, no tenía pare ni mare; era una bordeta que una masonera dels marquesos va criar, no volguent després tornarla al Hospital, ahont llavors eran recullits los fills de pares desconeguts. La bona dona l' estimá tant com als seus fills, cosa molt natural entre la classe pobre, que atresora moltras vegadas un cor d' ángel. La gent no li deyan may lo seu verdader nom: no sigué may més que la Bordeta.

La Marquesa demaná á la masovera que li deixés endur á la nena als estius, essent la única amiga y companyona de la seva filla.

Anaren passant anys; cresqueren las nenas, y al arribar als setze anys, Florentina de companya de jochs passá á cambrera de la marquesa, que volgué que la acompanyés en sos viatjes á Madrid. Durant la seva estada á la Cort morí la que li havia fet de mare y ab la manía que tenen los pagesos de tornar-se á casar, al cap de mitj any lo masover prengué altra muller, quedant la pobre Florentina sense altre amparo que la marquesa, puig los seus germans adoptius, per gelosía la aborrián y no li deyan altre nom que 'l de Bordeta.

Quan Florentina torná á Vilabona no hi trobá altres coneguts que 'ls pares de 'n Salvador en quina botiga havia jugat en companyia de la marqueseta.

Passaren cinch anys, y cada estiu tornavan al seu casal sos aristocrátichs possessors, y ab ells hi tornava Florentina, feta ja una senyoreta madrilenya, y vestida d' aprofitaduras de la marquesa y de la seva filla.

Quan en Salvador quedá orfe compregué tot seguit que en sa casa hi mancava una dona. Per altra part aquell jove menestral no deixá d' observar que Florentina tenia hermosos ulls, bon color y era elegant de formas; y enamorat de tal descubriment lo confiá á la cunyada del cuydant de la casa senyorial, que en alguns cassos era sa consultora y sa confident.

La bona dona, tornaveu de tot lo que sentia, ho contá tot seguit á Florentina, que 'n quedá molt agradada. Un dia, mentres servia á la taula dels senyor, pera divertirlos, los hi digué que hi havia qui la pretenia y fins s' atreví á dirne 'l nom de fonts y 'l nom de casa. Tots se 'n rigueren menos la marquesa. Aquesta dama, era senyora de clar enteniment, y sas ideas, ab tot y sa noblesa, solían ser molt prácticas, y, cosa extranya en una senyora, tot ho traduhia en números y en fets positius. Aixís es que quan s' hagué explicat la seva cambrera, se li girá y li digué:

—Aixó 't fa riure y ho prens á broma? Jo en ton lloch ho pendria molt de debó, y si aquest jove botiguer parlés de veras, no m' ho hauria de demanar moltes vegadas..

—Dispensi, mi senyora, contestá Florentina, pero avesada

á viure entre vostés y en la Cort, ¿cóm puch pensar en posarme darrera un taulell d'una botiga en una vileta com aquesta?

—Y creus valerne de menos? feu la marquesa. Lo partit que ara se 't presenta ve á ser com si 'm vingués á demanar la filla un prímpcep real. ¿Quins marits pots tenir, més que un lacayo ó un cotxer? Y fas escarafall d' un jove ab una botiga molt provehida, negoci ben establert y segons conta la gent ab algún recó! A més, que la seva cara no es per espantar á una noya y no es un tronera. Y en cambi, tu qué li pots oferir més que uns poquets estalvis y alguns vestits més ó menos usats? Y, per més que 't doni pena, filla meva, no tens tu lo que á altrás los hi sobra: un nom honrat per juntarlo al del teu marit.

Florentina baixá 'l cap de avergonyida. Tota la nit no dormí, calculant y tornant á pesar tot lo que la senyora li havia dit y li semblá, per més que se 'n sentís mortificada, que sos consells eran los que li convenia seguir.

Molts joves de la alta aristocràcia visitavan als marquesos á Madrid.

Florentina 'is coneixia á tots; alguns d' ells li agradavan molt, pero cap d' aquells fixá 'ls ulls en aquella pobre noya que devegadas los obría la porta. Tot sovint deya sospirant:

—Es verdaderament una llástima que las donas no poguém triar lo marit, com poden ferho 'ls homes ab nosaltres. Com se coneix que son ells los que fan las lleys!

L' endemá la noya ab un pretext que ella mateixa 's buscá se 'n aná á la botiga á comprarhi alguna cosa. Al véurela en Salvador se li torná la cara com una grana y 's torbá tant que en lloch de donarli una troca morada, com li demanava, li va donar d' altre color. Riu que riurás Florentina, tingué temps pera examinarlo de cap á peus.

—No es pas lleig, pensá; es una mica encongít y vesteix á l' antigó. Pero al costat meu aviat será un altre, y respecte á boniquesa res que envejar á molts marquesets y comtes que he conegut.

Se despedí de 'n Salvador, y al passar per la habitació del cuydant de la casa de sos senyors digué á la seva cunyada: «Senyora Mariana: si 'l botiguer d' aquí al costat li torna á

parlar de mí, díguili que 's dirigisca á la senyora marquesa, y ella ja li dirá 'l qué.»

Si ho digué al sort no ho va dir al peresós. La bona dona comunicá al botiguer tan falaguera noticia, y l' endemá 'l jove, acompanyat de la Mariana, 's presentá á la marquesa que ja sabia de lo que 's tractava; y si be 'l pobre no sabia tréures las paraulas de la boca, ja parlá per ell la que l'acompanyava, y tot aná com una seda, en termes que avans de finir l' estiu se celebraren las bodas de Salvador Vimbodí ab la bordeta Florentina.

La festa va tenir lloch á casa dels marquesos, ab no poca alegríá d'ells que feren un bon regalo en diner á la nuvia, anantsen l' endemá cap á Madrid.

Florentina 's quedá sola ab lo seu marit; pero á las vinticuatre horas de casada ja 's formá un plan per més endevant y 's va dir: «en Salvador fará sempre 'l que jo vulgui: sempre portaré las calsas.» Aixís fou y aixís tenia de ser.

Florentina tenia molt mon y 'l seu marit no hi veyá més enllá del seu nas.

Ella sabia lo que era Madrid y havia corregut mitja Espanya: ell, fora de Barcelona no coneixia res més. Sas sortidas eran pera comprar, y un cop llest se 'n tornava á casa.

Florentina havia tractat ab tota mena de gent, desde 'ls palafreners del marqués als senyors de la més alta aristocracia. Sabia, donchs, presentarse com una dama, mentres que 'l seu espós no s' havia tractat més que ab los dependents de las fábricas de Barcelona, ab los pagesos d' aquells vols, ab los mossos de las casas de la vila que anavan á casa seva á comprar y ab las senyoras de vila y pagesas de masía que 's provehian á la seva botiga. Al comparar á aquestas darreras ab la seva esposa y observar tanta y tanta diferencia, cregué que era una de las principals damas. Ella no s' amagava de menyspreuhar las costums de Vilabona, y tot lo dia tenia á la boca alló de que «á Madrid no s' estila,» «d' aixó allí se 'n riurian,» «quínas costums tan patotxas!» Pero com devia viure de lo que guanyava ab los parroquians, sense lo que no hauria pogut fer bullir l' olla, davant d' aquells ja mudava de cansó, y tot era dir: «á Madrid ho portan,» «á Madrid no fan altra cosa,» donantlos á entendre que tot lo que 's venia á casa seva

era de la darrera novetat, y deixant á tothom content y enganyat.

Ben aviat, ab sas trassas y manyas, Florentina no sols dominá al seu marit, sino que encisá á las sevas parroquianas, que, oblidantse ja de que era la bordeta, li deyan la senyora Florentina. No contenta ab aixó, prengué al seu servey una xicota mitj beneyta, no permetent que may li digués més que donya Florentina y don Salvador al seu marit. Aixó, com es natural, feu riure á tothom. Pero ab tot y 'ls seus defectes, aquell poll ressucitat logr á donar una girada tan gran á la casa, que més que una botiga de calseter ja era un veritable basar.

Aumentava aixís la parroquia de dia en dia, y 'ls altres calseters de la vila 's donavan als dimonis.

Deu va concedir á aquell matrimoni dos fillets. Al cap d' un any de casats los nasqué un nen, que li posaren Ernest per disposició de la seva mare.

Al cap de dos anys tingueren una nena, de la que fou padrina la senyora marquesa, y com nasqué 'l 19 de Juliol, li posaren lo nom de Rufina, cridantla sempre per Fineta.

La casa anava millor de dia en dia; los noys seguian creixent, y Florentina s' anava engrossint y arrodonint sa fortuna, sens perdre may son deix aristocrátich, aquell menyspreu que li hem vist per las cosas de la vila, y la superioritat sobre las parroquianas de la casa, á las que sabia, no obstant, fer la gara-gara, per més que las conservés á certa distancia. Aixó, en lloch de serli perjudici, li donava més upa y feya que li paguessen millor lo que li compravan, puig los hi venia una senyora que tenia á la punta dels dits las modas de Madrid y de París.

Aixís passaren volant vint y tres anys, durant los que aná augmentant de dia en dia la fortuna del calseter. Aumentá igualment l' orgull de Florentina y 'ls seus fills Ernest y Fineta reberen esmerada educació en los colegis més bons de Barcelona.

Aquella dona singular no 's movia de sos tretze: deixar l' ofici del seu marit; trasladarse per lo menos á Barcelona, ser allí dama elegant y poder franquejar-se ab la més distingida societat.

—Si algun dia 'l nen y Fineta logran un bon acomodo,

solia dir Florentina, 'ns retirarém á ciutat; no tindréu necessitat de seguir tractant ab aquesta mena de compradors, y llavors... plegarém la botiga. Estich cansada cada dia més de tractar ab la gent.

UNA LLOCADA D' ÁNECHS

Un diumenge al matí, acabada la missa primera en la parroquia principal, una dona de mitja edat, després d' haver seguit la major part de las botigas de la vila, regatejant per tot arreu, comprant arrós aquí, arengadas á una altra banda y d' haverho ficat tot en un cistell que portá de sa casa ple d' ous del dia, venentlos allí mateix ahont havia comprat lo que necessitava, havent deixat en una de las casas una jove que la acompanyava, sortí diligenta de Vilabona, y agafant la carretera la emprengué ab pas lleuger, com qui no vol perdre 'l temps. Y á fe que ho necessitava, perque en vendre lo que duya y en comprar lo que li calia havia perdut prop de duas horas y del campanar de la parroquia acabavan de caure las nou.

La dona de que parlém representava lo tipo veritable d' una pagesa catalana. Era més aviat alta que baixa y semblava tenir uns cinquanta anys. No tenia mala presencia; sas faccions eran més que regulars y casi casi bonicas. Torrada del sol, d' ulls clars verdenchs y cara pigada, apuntava 'l coloret en sa pell. Son carácter era un bon xich aspre, lo que feya que ni ella mateixa s' adonés de que era bonicoya.

Com á bona catalana, vestia endressadament y no se li veyia una taca al demunt. La manera de vestir corresponia al seu port. Las faldillas eran de llana grisa, lo mocador gran era negre y 'l del cap de pita cendrós ab ratllas negres també. Aixó deya ben clar que si no portava dol per algun parent llunyá, aquella hermosa pagesa ja no tenia marit.

La dona aquesta que havém vist caminar de tant bell ayre, tenia una figura de matrona romana que hauria envejat més d' un artista. No crech que se n' hagués preocupat de saberho, perque seguía carretera amunt sens mirarse á ningú

y segons sembla se 'n anava á casa, quan un home al véu-rela probá d' atraparla caminant á grans gambadas. Per fi després de molt apretar lo pas se li pogué posar al costat.

Aquell home semblava tenir alguns anys més que ella y son vestir era d' un pagés acomodat. Duya americana, calsas negres, gorra ab visera y portava un gran tapabocas que li podia servir de manta de viatge. Aquest tapabocas era gris y negre, senyal segura d' un dol molt fresch.

—Aneu molt depressa, Nissa, li digué. Qué vos espera la sogra? feu rihent.

—No, contesta la pagesa, pero jo ja voldria ser á casa. Tinch posada una llocada d' ánechs, que 'm cova una gallina, y com ja sabeu que casi may poden arribar á trencar la closca ab aquell bequet rodó, temo que 'm morin ofegats si no hi arribo á temps. Avuy tenen de néixer, y sino soch á casa per anar picant las closcas, puch perdre tota la llocada. Y á fé que 'm sabria greu; perque 'ls ous son d' uns ánechs de color de plom que té la Margarida de ca 'l Pelat que eran la enveja de la gent. Grossos casi com moltons y de monyo hermós per demés, embestían á tothom que s' acostava á la casa. Semblavan unas feras; d' una hora lluny se 'ls sentía. Y 'ls que vivím á pagés necessitém qui vigili, tant més en quant are, segons diuhen, los lladres saben fer callar als gossos.

—Donchs seguíu amunt y arribareu á temps y com aném pel mateix camí vos puch acompanyar fins á casa.

—Com vulguéu, contestá ella sens ferne altra cosa.

—Déyau que vos havia vengut los ous la de ca 'l Pelat; donchs bé, are se m' acut una cosa. Lo Pelat té un camp tocant al meu, y dessota d' aquest vos hi teniu l' hort *sech*. Donchs vejeu, en so del meu hi surt la font; vos aprofiteu 'l aygua que hi brolla pera 'l vostre hort; hi feu unas verduras que enamoran, y l' aygua es meva.

—Ja es veritat, pero l' aygua cau á l' hort y la puch aprofitar sens que ningú hi tinga res que dir.

—Es que 'l regar no vos costa res, y aixó no es de rahó, puig si giro l' aygua al Pelat me 'n donará alguna cosota.

—Qué somieu, Sadurní? Lo Pelat may podrá regar ab la vostra aygua, no li arriba al camp, com tampoch vos pot

aprofitar á vos per la mateixa rahó. Sols á mi que estich més baixa 'm pot servir per regar lo que faig al hort.

—Es mon dret girarvos l' aygua, perque es ben meva.

—Feu lo que volguéu, sempre será meva. Si enretireu 'l marje deuréu fer una corredora que deurá passar en so del meu y regaré lo mateix que are.

—No regareu pas, Nissa, ja que 'l Pelat pot rebaixar lo camp y aprofitarse d' aquesta aygua meva.

—No ho farà pas, perque aixó li costaria més jornals que no val la terra.

—Y si esbotifarrés la font?

—Ja vos ne guardaréu contestá enfadada la Nissa.

—Donchs ja está fet. Demá hi envió 'ls mossos pera que ho esgavellin tot.

—Y si ho feu, no faltarà l' embarch, y ab testimonis que no 'm podréu recusar vos provaré que fá trenta anys que rego d' aquella aygua y tinch dret pera regarhi. Qué creyeu que perque soch dona 'm mamó 'l dit? Massa que 'n sabia 'l meu marit de cosas y prou li havia sentit dir més d' una vegada: aquesta font es teva, perque dat lo temps que 'ns n' aprofitém ningú 'ns la pot quitar.

—Tant sabéu y aneu á peu, Nissa? Ja vos asseguro que 'ls meus advocats vos posarán á rotllo.

—Probéuho, y si tan sols toqueu la teula de la font ja coneixereu qui es la Dionisia.

—Massa que ho sé, feu ell entre mal humorat y rialler; una dona bonica pero de molt mal geni.

—No, no es aixó, contestá la Nissa, no donantse per entesa d' aquella amoreta, sino de que no espatlleu la font y que tinguem la festa en pau.

—Molt fácil es si vos voleu, digué en Sadurní, com si s' ablanís. Si escolteu lo que vos vaig á dir, podreu regar fins al dia del judici.

FRANCISCO DE PAULA CAPELLA.

(*Seguirá.*)

FESTA MAJOR

Calendari de venturas,
días ha que veig pintat
lo goig d' aquesta diada
en ta carona d' infant.
Que tens setze anys y que estimas,
que ja tens lo cor robat,
que l' amor ja 't dona penas
¿quí ho sabria endevinar?
Ahir, passant per ta porta,
te vaig veure emblanquinant;
un escambell y la taula
te servían de cavall
y, espurnejant, l' escombreta
volava llesta en ta má,
mentres florían tos llavis
entre riallas y cants,
y la cals en grossas gotas
queya en tas galtas frescals
com borralls de neu tardana
sobre unas rosas de maig.
Quan te girares per véurem
ab lo riure á bell esclat,
¡quína fatxa hi componías!
¡quín carnestoltes d' entre any!

Pero avuy, neta la cara
y ab lo millor del calaix,
¡ay, Deu meu! si avuy no es festa,
no sé pas quan ho será.
Jesús me perdó y sa Mare
y 'l Sant Patró y tots los sants,
y 'l capellá no ho retrega
que ha fet aquell sermonás,
si, durant sermó y ofici,
he estat distret y badant.
¿Per qué tan prop te posavas
d' allá ahont m' havia posat?
¿Per qué 't veyá tan bonica
dessota del *mantón* blanch?
¿Per qué estavas tan capbaixa,
tan seria, tan exemplar,
que fins enveja 't tenían
los angelets dels altars?...

No t' has parat á la dansa,
¡ay, noya, que Deu t' ho pach!
Perque la festa te espinas
y t' hi podrías punxar.
No son tot flors y violas,
corre la serp per l' herbam,
y, quan las ombras s' extengan
per lo que 'l sol ha daurat,
quan vinga la nit y esclaten
las músicas als saraus,
ab lluminarias y aromas
la serpent te cridarà,
y, vestida ab forma humana
y dihente mots galants,
sos mil brassos vindrá á obrirte
que estreny després com dogal...
¡Amor, per l' amor que 'ns salva,
no 't deixes pas abrassar!

LLUÍS B. NADAL.

*
* *

La abella que cerca
las més gayas flors
per poguer endurne
lo nectar més dols.

De flors n' he endudas
peró mel no he fet,
que 'l nectar que 'm donan
es amarch com fel.

Una n' he trobada
hermosa com cap,
sa flayre dolseta
de lluny ja m' atrau.

Mes son cálzer tanca
quan sent mon burgit;
¡tant debó que un dia
m' hi copsés á dins!

M. ROCAMORA.

Janer de 1889.

PLEGUÉM LA BOTIGA

(Continuació.)

VEJÁM, digueu.

—Ja sabeu que avuy fa tres setmanas que morí la pobre Pepa, y com sou cosina seva vinguéreu al enterro. Donchs be, al véureus á la iglesia 'm vaig dir: Sadurní, t'has de tornar á casar, y cap millor que la Nisa, que es dona d'enteniment, bonica y bona per tot.

—Y una bona pubilla, veritat? —contestá sense deixar-lo acabar.—Y creyeu que no tinch vergonya pera tornar-me á casar ab un home viudo de quatre dias? Vos heu begut l'enteniment, Sadurní; per quí 'm premeu?

—Y aixó vos fa posar d'aquesta manera? No sabeu que á casa tot va de mal borrás sense una dona que se 'n cuydi?

—Caseu al Quintí, que ja es un minyonás, y li estarà més be que á vos. No vos ne doneu vergonya?

—Enrahoneu massa y no 'm voleu escoltar, —contestá ell una mica picat.—No teniu una filla?

—La Niseta? Sí que la tinch. Ja sé á lo que aneu. Me proposeu dos casaments: vos y jo, la Niseta y 'l vostre fill. No m'he tornat boja pera acceptar la perfertat. Teniu molt mal

geni, Sadurní, y sé que la Pepa sufri molt en companyia vostra. Si hagués estat en son lloch, val á dirho, no m' hauriau fet una mártira á mí.

—Es clar,—contestá;—com que sou pubilla y vos casáreu ab un ánima de canti que feya tot lo que voliau y no gosava respirar que no n' hi donésseu permís, y fins tenia de demanarvos los sis cuartos pera pendre café á la vila las festas á la tarde!

—Be, y qué n' heu de fer?—digué la Nisa molt enfadada.

—Es que jo no hi hauria passat.

—Donchs per qué voleu casarvos ab mí?

—Me carbassejeu, Nisa?

—Prenéuho com volgueu; y en quant als nostres fills, ja sabeu que en Quintí está enamorat de la Fineta, la filla del calseter. La meva filla no pren lo que altres deixan.

—Donchs demá no regareu l' hort, Nisa, y ja podeu arrencar las cols y 'ls bróquils, perque 's moririan de set.

—Ja m' agradará de véureho.

—Poch viurá qui no ho veurá. Demá mateix.

—Demá?

Y al arribar aquí de la disputa arribavan á casa de la Dionisia.

—Demá mateix, si no consentiu en lo matrimoni dels nostres fills y en lo nostre.

—Aixó no ho veureu vos, Sadurní.

—Donchs destruhiré la font.

—No vos faltarán mal-de-caps, ja vos ho asseguro.

—Bueno, tant se m' en dona; gastareu la plata y las cols se us neulirán.

—Encara tinch alguna unsa arreconada, y per cada col vos faré gastar cent duros.

—No regareu. Ja vos ho asseguro.

—Allá veurém. Penseu podervos burlar de mí perque soch dona? Soch pubilla y no us ne riureu. Adeussiau

—La companyia us tregui 'ls ulls.

—Y á vos la llengua.—Y tancant lo reixat ab forza li tirá per la cara.

Al arribar la mestressa 'l rellotje senyalava las onze.

—Duas horas m' ha entretingut aquell butxí,—digué plena de rabia y d' angunia, y pujant á las golfas corregué cap á

la covada. La pagesa, tremolant, aixecà la lloca, que tenia á sota deu ous grossos com lo puny, aquells ous de que havém parlat suara.

N' agafá un y se 'l posá á la orella. Ni sentia piular, ni sentia que res se bellugués.

—Aquell malehit m' haurá fet perdre la llocada.

Rompé l' ou y trobá ja fet un hermós pollet, pero com no li havian trencat á temps la closca, s' havia ofegat dintre.

—Malehit! —cridava tota desatinada la Nisa. — M' ha fet perdre la cria. No 's puga veure goig de res.

Trencá l' altre ou, y lo mateix.

—Mal llamp lo mati!—deya plena de rabia.

Lo mateix ab l' altre.

—Aixís te penjessen! Primer me tiraria al foch que casarmhi! Si la meva Niseta estimés al seu fill la escanyaria! Ple-tejarém per lo de la font y 'm gastaré fins la darrera mallà!— Y aixís anava dihent á cada ou que trencava.

Tots los polls havian mort ofegats dintre de la closca, perque ab lo seu bech rodó no la havian poguda rompre.

—No 'm fa res, hi gastaré lo que tinga, — deya vermella com un perdigot.—Vaig á ca la Margarida y li compraré la cria, costi lo que costi.

Y 's dirigí cuyta corrents á la masía de la Margarida, que era á tres trets d' escopeta.

Hi arribá amarada; pero al veure que aquellas bestias tan feréstegas no la embestian com avans, cridá tota anguniada:

—Margarida! Margarida!

—Qué voleu, Nisa?—contestá una dona de pobre presencia, apareguent al portal de la masía.

—Hont teniu los ánechs, aquells dels ous que 'm ven-guéreu?

—Ja veureu, Nisa; un cop van acabar de pondre, com no feyan més que menjar, los vaig portar á mercat á Vilabona. Y per cert que me 'n donaren bons quartets. Ne vaig treure de cada un vuyt pessetas.

La Nisa picá de peus y preguntá tot seguit:

—A qui 'ls váreu vendre?

—Als que me 'ls compraren. Un al botiguer de la plassa, un altre á la majordona y un altre á un foraster. Y per cert que tots anaren á la cassola.

La Nissa estava fora de sí; pero no perdé las confiansas.

—Quí vos va vendre la cria, Margarida?—digué per últim.

—Una pagesa forastera que may més la he tornada á veure á Vilabona. Me va dir que aquells polls (puig eran polls quan los vaig comprar, y per cert que 'n vaig pagar de cada un duas pessetas menos quatre cuartos) procedian d' una cria quins ous havia dut de Fransa l' amo de la hisenda en que viu. Per lo treball de criarlos n' hi dona tres, guardantse 'ls altres no sé si pera durlos á Barcelona ó be á Tarragona.

Tota desesperada la Nisa 's va despedir de la masovera.

L' endemá un mosso li digué que la font del hort ja no rajava y que en Sadurní havia fet en terra seva un rech y l' aygua queya al camp del Pelat, ab no poch goig d' aquest, que ja arreglava la terra pera ferne hort.

—No se 'n burlará, — digué, y girantse al mosso: — Be, y cóm regarém are?

—Jo, si fos de vos, faria un pou y á poch pams trobarém aygua.

Aixís succehí per sort. Buydat lo pou y trobada l' aygua que buscavan, se construhí una sinia y 's pogué regar l' hort. Ab tot y aixó, no deixá de citar á Sadurní Valdés davant del jutje de pau, demanantli danys y perjudicis.

—A la vostra má ho deixo,—digué en Sadurní al verbal.

—La font pot tornar á rajar quan volgueu. Acepteu la proposta que vaig fervos l' altre dia.

—Primer me tiraria de dalt del campanar.

Pochs dias després comensava un plet entre Sadurní Valdés y Dionisia Bertrán.

—Lo deixaré sense pell, — deya exasperada. — Me va fer perdre la cria que 'm vengué la Margarida, y aixó no li perdonaré ni á la hora de la mort.

UN CASAMENT DOBLE

Cal que 'ns trasladém al lloch en que comensa nostra historia, al punt més céntrich de Vilabona, y veurém una botiga ab duas portas, ab llarch taulell de roure americá y marbre blanch.

De la mateixa fusta son las lleixas y 'ls aparadors de vidres molt grossos. A un costat hi ha exposats vestits de dona; en l'altre 'ls d' home.

Darrera del taulell, desde 'l matí al vespre, hi veureu á una respectable senyora, vestida ab totes las pretensions de la elegancia, de roba de llana 'ls días feners y de seda 'ls diumenges y festas de precepte.

Lo pentinat d' aquella senyora es també de la darrera moda y fins de vegadas hi lluheix pintas dauradas, cintas de vellut ó de seda y agullas de quincalla que destacan sobre sa cabellera negra ó tenyida. Al estiu s' adorna ab alguna flor, puig sembla fer tot lo possible pera oblidar y fer oblidar als demés la fetxa de la seva naixensa, molt més llunyana de lo que hauria volgut.

Te un bon pamet y estatura regular. Son busto podria no ser tan marcat y son coll no tan curt, y estalviar una mica de cinta pera cenyirse 'l cos, pero aixís ho volgué Deu y no hi ha remey. Per apretada que dugui la cotilla, las carns li fugen per una banda ó altra. Deu n' hi do dels colors de la cara, y aixó que ab los ditxosos polvos d' arrós queda un bon xich esblanquehida. Los ulls son negres y bonichs y 'ls fa més grossos una pinzelladeta de negre que tot donant á la mirada una certa tristesa, ajuda á amagar las arrugas que á la cua del ull se marcan quan se té certa edad. Lo nas una mica arre-mangat y las narinas obertas y mogudas: un d' aquets nassos desvergonyits, que may los veureu en los rostres distingits y que solen anar acompanyats d' una boca grossa ab llabis mol-suts y vermellosos y de dents blanques y bonicas casi sempre. Coronavan tantas perfeccions unas galdas rodones y frescals y una barba ab un clotet molt graciós.

Tal era Florentina Vimbodí.

Son marit era la creu de la medalla. Si be anava vestit sempre ab decencia, no tenia cap pretensió y no amagava 'ls anys ab coloretts ni 's tenyia 'ls cabells. No tenia temps ni humor pera tals ximplerías. Deya que l' home no es un ninot pera que 'l pintin. Sos cabells, blanchs potser avans d' hora, y sas patillas, blanques també, donavan á sa fesomia un cert encant que no tenia per cert la seva dona, y com no era gros, ab tot y sos cabells blanchs semblava tenir menos anys dels que

realment tenia. Era tan agradable en son tracte com entonada era la seva muller.

En la botiga tenia cadascú marcada la seva feyna, y mentres ell venia als homes, ella tractava ab las compradoras, ajudantlos l' Ernest y la Fineta, tan aficionada á la botiga, com malcarat ab los compradors era 'l noy.

Tenia aquest vint y tres anys y la Fineta vint. L' un era la imatge de la mare y la noya era 'l pare fet y pastat. Ernest portava una barba castanya tallada á la darrera moda. Fineta, tenia las hermosas faccions del pare, son nas grech, sa boca petita, sos cabells rossos, sos ulls bruns clarets. Era com lo seu pare esprimatxada y esbelta. En una paraula, era 'l pare ab totes las sevas gracias, y hauria sigut una noya perfecta si hagués tingut la sort de que se li morís la mare als quinze anys.

Me dirán las lectoras que soch un hereije dihent que la seva mare se li debia morir als quinze anys, deixantla sola y sense qui la guiés. Sí, ho he dit y no me 'n penedeixo. Y fins podria ategir que las duas terceras parts de las noyas que son desgraciadas ho deuben á las sevas mares, y que val més que una noya 's quedi sola que mal acompanyada. Y lo pitjor es que las mares fan lo mal per excés d' afecte. No pensan ni d' una hora lluny obrar mal, sino que volen fer felissas á las sevas fillas. Per aixó las ensenyan á beneytejar, las hi omplen lo cap de vent, las crien lleugeras, las hi fan neixer mil ilusions que may tenen de veure realisadas, y aixó las desgracia per tots los dias de la seva vida.

Observin mas lectoras si es veritat lo que dich, y si es que aixó no ho trobin á casa seva, ho podrán veure á la casa del vehí, y, vulgas que no, tindrán de donarme la rahó. Massa que es veritat!

Pobres mares! No 'n van poch d' erradas!

Donya Florentina era aixís.

Educada la esposa d' en Salvador en los salons durant la seva joventut, si s' ajupí á ser botiguera fou ben be á la forsa. Y creure que l' elegant Ernest y la hermosa Fineta debian passarse la vida, ell emprobant pantalons y ella acanant roba, era pensar un impossible. Aixís es que no pensá més que en buscar pera sos fills un partit ben bo, á fi de que no tinguessen de cuydarse més de la botiga y del taller de modista que

ella tant aborria. Pera dur á cap son propòsit hauria fet tot lo imaginable.

Es cert que 'l seu marit al escoltar sos somnis li deya: «ets una tonta; aquesta botiga dona més r  dit que tres heretats. Los frets ni las pedregadas no 'ns malmeten may la cullita; res hem de temer de la pluja ni de la sequetat. Pero all   de tenir de tractar del dematí al vespre ab pagesots y ab donas de poble; lo ten  rlos hi de fer sempre b  na cara, la dampnava tant, que no 's podia contenir de dir: «vaig errarla, no so feta pera tractar ab gent d' aquesta mena, y 'ls meus fills tampoch hi son nats pera estarse darrera d' un taulell.» Lo seu pobre marit se mossegava 'ls llavis, y al v  uerla gallejar tant, estava temptat de preguntarli de quina sanch descend  a, lo que li hauría costat prou de dir á aquell poll ressucitat. Pero Salvador callava; que 'l mal venia de molt lluny. L' endem   de casat ja no duya ell las calsas.

Entre 'ls parroquians de la botiga, hi havia nostres coneguts Sadurní Vald  s y la Nisa Bertr  n, ab sos fills respectius Quintí y Niseta.

Quintí se feu amich d' Ernest y la Niseta de la seva germana.

Quintí era un noy dels anys d' Ernest, pero com    bon pag  s molt senzill y que no feya m  s que lo que 'l seu pare volia: devant d' ell ni gosava respirar. Era de bona alsada, de cara bonica, y de pel una mica tirat al roig. Vestia ab elegància, americana y bolet; un bigotet ros li embell  a la cara rossa y pigadeta. Sos ulls blaus l' acabavan d' afavorir.

La Niseta s' assemblava    la seva mare, pero era m  s rossa.

Quan se presentava    missa ab son vestit de seda negra y sa mantellina blanca, era la noya més bonica de la vila.

Ernest se 'n enamor   y ho digué    la seva germana. Aquesta que no desitjava més, ho comunic      la seva amiga.

Niseta era una d' aquestas noyas calladas que may pot un esbrinar lo que pensan. Al sentir las confidencias de la seva amiga contestá que ella faria lo que la seva mare li digués; pero    sa mare se guard   de dirli res de lo que li passava y no pass   de projecte, encara que m  s endevant Florentina ho indic   vagament    la Nisa.

En quant    Quintí ja sigué altra cosa; s' enamor   de Fi-

neta y ho digué al germá d'aquesta. Ernest li contestá que ho digués á la noya y una tarde d'estiu, estantse sola aquesta darrera del taulell se li acostá 'l jove, que ple d'angunia se li declará. No li vingué de nou á Fineta, perque son germá ja n'hi havia dit alguna cosa.

—Y qué hi diu lo teu pare? preguntá la noya ab la major tranquilitat.

—No crech que li desagradi, feu Quintí; ja li diré.

Durant aquest temps morí la mare del minyó, que vegé al cap de poch com lo seu pare anava per un doble matrimoni; pero com la Nisa no hi volgué consentir, y per altra part no hi havia cap altre partit pera 'l seu pare, tingué atreviment pera declararli sas predileccions per Fineta, y 'l Sadurní, si be no las desaprobá del tot, li contestá que s'hi pensaria.

—Es llástima, 's deya 'l pagés, que la senyora Florentina no sia viuda, puig sembla feta expressa pera mi y es tota una senyora, ben diferenta d'aquesta esquerpa de Nisa, que si t'hi acostas te tira un raig de cossas. Pero no 'm faltará dona.

Fineta deu tenir molt bon dot, perque 'l calseter está acomodat, y un cop casat lo meu fill, llavors me casaré jo, que es lo que 'm convé, y veurá la Nisa que no la necessito pera res ni á ella ni á sa filla, que está sempre groga com la cera.

Donya Florentina y son marit, tenian en projecte aquest doble casament de sos fills, quan lo diable que en tot se fica ho esbullá d'una manera inesperada.

LO COMTESET DE PRADO VERDE

Ernest era un jove criat á la moderna, y com la seva mare hi estava boja, feya lo que li passava pel cap y se 'l veyia per tot arreu menos darrera del taulell.

—No 'n farém res d'aquest xicot, deya en Salvador. Tot lo pes de la casa va sobre meu y tenint un bordegás de vint y dos anys tinch de treballar com un negre.

—Y be home, deya la Florentina, mentres un es jove s'ha de divertir; massa que venen las penas.

—Donchs jo á la seva edat feya com ara, y si alguna ve-

gada me 'n anava de la botiga y tardava massa á tornar, hi queya alguna plantofada.

Prou que m' estimava 'l pare, que al cel sia, pero no hi havia remey. Y aixó que ja m' apuntava la barba.

—Los temps son uns altres, Salvador, y l' Ernest es tot un senyoret.

—Lo senyoret so jo, Florentina, puig tot lo de casa es ben meu; y si aixó dura gayre acabaré la paciència y ho tiraré tot á rodar, comensant per estacar al Ernest y á la Fineta al taulell. Ells son los que tenen de treballar. Ja es hora de que jo reposi. Ells ho han de fer y no nosaltres.

—Avuy no se 't pot aguantar, Salvador. Qué potser te creus que 'ls meus fills s' han de podrir en una botiga com nosaltres, tractant tot lo sant dia ab gent bestia? No veus los partits que 'ls hi surten? Si Ernest se casa ab la Niseta no será un dels bons propietaris de la encontrada, y si Fineta 's casa ab en Quintí no será també una bona propietaria?

—Si 'ls teus projectes tiran avant no ho nego, pero Ernest encara que 's casi ab la Niseta be pot seguir la botiga, que 'ls hi redituará més, molt més que totas las terras d' aquella pumbilla.

—Ah, aixó 't pensas? deya burlantse'n la seva esposa. Ja estaria be que un rich propietari vengués á un pagesot una cana de beta pera lligarse las espardenyas! Qué no hi ets tot, Salvador?

—De lo que n' estich fins á la nou del coll es de la teva vanitat y de las tevas pretensions, y quan lo casament d' Ernest y de Niseta sia cosa seria (lo que no juraría are per are), ja 'm veuré ab la seva mare, y com te més judici que tu, puig ab tot y ser rica no 's dona á menos de portar ous y virám al mercat, no crech que veja inconvenient en que la seva filla venga darrera d' un taulell com lo nostre roba de seda y de llana, que li produirà tant al menos com las sevas fincas. Y cregas que la Nisa que no te res de tonta 's farà cárrech de lo que dich.

Florentina callava pero pensava:—Com sempre s' ha fet ma voluntat, no tinch pas de donar lo bras á torse.

Mentres aixó succehia, Ernest s' estava á Barcelona, ahont ab las butxacas plenas, passava 'l Carnestoltas, donantse 'ls vint y un plers.

En un café conegué casualment á altre jove, una mica més entrat en anys, quina bonica figura li cridá la atenció tant com lo seu port.

Res més natural que la simpatía entre dos joves. Lo de qui parlém semblava tenir de vint y cinch á vint y vuyt anys. En que no fos molt alt, tampoch era gens disminuhit y vestía ab elegancia, no portant may robas claras. De formas esbeltas, son rostre un xich esblaymat, y sos ulls negres y bonichs li donava certa semblansa á un dels héroes de Lord Byron.

Los cabells eran també negres. Duya afeytada la barba, no lluhint més que un sedós bigoti que ressaltava sobre son rostre.

Parlava 'l llenguatje castellá ab cert rossegall andalús, y era tanta la seva finura que talment semblava un príncep.

Topantse devant per devant en una taula de café, los dos joves comensaren sas relacions parlant de primer de la ciutat, després de política, més tart de donas, de teatro, de divertiments, de modas, en una paraula s'anaren embrancant en tot lo que fa la conversa de dos joves desvagats.

Lo foraster digué al Ernest que venia de Madrid y que era la primera vegada que viatjava per Catalunya. Al despedirse 's donaren la tarjeta y quedaren en que l' endemá l' Ernest aniria á trobarlo en un dels millors catés de la capital.

Al arribar á casa l' Ernest mirá la tarjeta. En ella, sota d' una corona de comte, s' hi llegia: Florestan de Prado Verde.

Ernest se quedá de pedra.

Un comte! Ves qui ho tenia de dir! Y Ernest, més content que Colon al descobrir las Américas, esperá ansiós lo dia de demá pera anarlo á trobar. Aquella nit de tan content no pogué aclucar los ulls. L' endemá, molt avans de la hora convinguda, arribá al café, y al cap de mitja hora s' hi presentá 'l comteset de Prado Verde.

—M' esperava veritat? li digué donantli la ma. Qué n' es d' amable!

Y 'ls serviren café. Lo comte se tragué de la petaca de Xina, primorós treball de marfil, un aromátich puro que oferí á Ernest.

—Segons he vist per la tarjeta, vosté no viu aquí.

—No me 'n parli, respongué l' Ernest. Lo meu papa no se sab moure del negoci, y no vol sortirse de Vilabona, per més que la mamá li diga cada dia. Qué hi podém fer? Y no 's pensi que á casa hi ha 'l menester, sense necessitat de seguir negociejant. Pero aixó no durará, perque avans de molt penso casarme ab una noya rossa y bonica, de bon patrimoni, y lo mateix li passarà á ma germana que está á punt d' enmaridarse ab un hereu molt rich.

—Llavors, digué 'l foraster, los hi éspera una vida felís. Y vegi, per un motiu semblant me te aquí á Catalunya. Lo meu papa viu á Madrid y se li ha ficat al cap que jo 'm casi ab una senyora de la més alta aristocracia; pero com soch aixís una mica novel·la, li vaig dir que no volia un casament á la real, perque jo mateix volia escullirme la esposa; que me 'n anava á viatjar per provincies y que després esculliria la que més m' agradés. Lo meu papá no pot sufrir que se 'l contradiga gens ni mica. L' endemà vaig fer la maleta y vaig venirme á Catalunya, pensant després recorre Fransa ó tornarmen per Valencia, y esperar á que haja passat l' enfado del senyor Comte de Prado Verde.

—No es aquest lo títol de V.?

—No, amich Vimbodí, contestá 'l foraster. Mentres lo meu pare visca no puch usar aquest títol; pero com jo soch lo seu hereu, no m' anomenan per res més.

—Tot ve á ser igual, feu Ernest.

Poch després los dos joves sortiren á passejar, y 'l foraster posá 'l seu bras al d' Ernest, y agafats se passejaren fins á l' hora d' entrar al Teatro, havent ja avans lo comte pres duas butacas.

Passaren aixís vuyt dias que pera Ernest foren com un somni.

¿Cóm podia esperar ell, un jove menestral, véures tractat ab tanta deferencia per un altre de nissaga noble?

N' estava tant d' aixó, que s' allotjá en la mateixa fonda en que posava 'l comte, y á no ser per una carta molt sèria y terminant del seu pare, qui sab quan hauria tornat á Vilabona.

Inútil es dir la passió que per Florestan concebí nostre vilatjá. Si un home mereixia ésser estimat per sas prendas exteriors, aquest era el comte de Prado Verde. Además de

sa hermosa figura, sa conversa era tan cuydada, son port tan fí, que atreya, ó millor dit fascinava. Res més agradable que la seva conversa, que s'enmotllava sempre ab la del altre ab qui enrahonava. Era un d'aqueixos que saben riure en una broma y plorar en un enterro, y ni Calvo, ni Vico, ni Rossi eran millors actors en la escena que ell en lo carrer, en una visita ó en un tracte íntim.

Té res d'estrany, donchs, que un senyoret de vila, com Ernest, se deixés atreure per aquella sirena mostatxuda.

Al despedir-se fins hi hagué plors y Ernest digué al seu amich ab qui ja 's tutejava:

—T'espero á casa nostra, Florestan, y confío en que avans de vuyt dias nos tornarem á veure.

Lo foraster estava tan conmogut que sols li pogué respondre per senyas; plorava amargament y sols al moment d'arrencar lo tren pogué Ernest desempellagarse dels seus brassos.

S' HA DE FER LA MEVA

No crech que hi hagi hagut al mon ningú més felís que Florentina, al sentir per boca del seu fill la coneixensa que havia fet ab lo comteset de Prado Verde.

—No la tinch de conéixer á la familia! No se 'n parlava poch ni gayre á casa de la senyora Marquesa!

Al noy si que no 'l coneix, perque llavors era una criatura, pero al comte y á la comtesa... ja ho crech. Més de quatre vegadas havian menjat á casa del senyor Marqués, del que, si no vaig errada, eran parents al tercer grau. A aquest jove jo l'havia tingut moltes vegadas á la falda. Era un nen ros y d'ulls vius. Pero, es clar, ab los anys los homes cambieu molt, y sobre tot ab la barba ni se us coneix. Lo que es lo tracte ab gent fina es tot una altra cosa. Trista de mí! afegí girant los ulls en blanch. Algún dia conceixerás, fill meu, lo sacrifici gros que vá fer la teva mare, baixant desde un palau de Madrit á aqueix malehit taulell de Vila-bona, població que tota plegada no val lo que 'l més lleig

carrer d'allí y bregant sempre ab gent que ni semblan personas.

Lo seu marit arronsava la espatllas al sentirli dir tals tonterías, y's frissava per dir á la seva dona que més valía ser mestressa d'una botiga de Vilabona, que cambrera d'uns marquesos, fins habitant un palau de Madrit. Pero callava, perque no volía disputarse ab la seva muller devant dels fills. No participava gens ni mica del entusiasme de la Florentina per la nova coneixensa del seu hereu, puig, calculista com era, ja veyá venir lo gasto que li portaria aquella visita.

—Deu ho ha disposat aixís, deya la Florentina, y afegía tot engrescantse: qui sab hont arribarém ab la amistat del comte!

Aqueixos senyors tenen influencia per tot arreu, y'l dia que menos nos ho figurarém, l'Ernest ab la seva ajuda s'enfilará molt amunt.

Pero mirantse'l taulell deya tota trista.

—Pero quan l'amich del meu fill veja la nostra industria; quan veja que aquí s'hi vé á emprobar las calsas un pagesot y que una porqueyrola hi vé á comprar un mocador, Deu meu, qué pensarà de nosaltres?

Si es persona de seny, digué en Salvador, pensarà que som uns honrats menestrals que 'ns guanyém la vida treballant sens enganyar á ningú.

—Pero, desdítzat; tú no sabs lo trist paper que fá á Madrit la gent de botiga?

—Y á mi que se me 'n dona! contestava: ni tú ni jo hi hem d'anar allí dalt. Si tenen preocupacions tontas que se las confitin. He sentit á dir més de tres y més de quatre vegadas que á Madrit hi ha personas que figuren molt y que deuen lo lloguer de la casa y lo pá que menjan. Y fins n'hi ha que quan tenen de presentarse devant del gran mon tenen de anar á desempenyar lo frac; mentres que jo, darrera del taulell, no dech res á ningú, y si 'm poso una pessa de roba més ó menos bona, ningú la ha tocada avans y menos li han tingut de posar preu en una casa d'empenyos.

FRANCISCO DE PAULA CAPELLA.

(Seguirá.)

LO CANT DEL TAPER ⁽¹⁾

CANSÓ DEDICADA AL CORO «AVANT» DE SANT FELIU DE GUIXOLS

Travallant,
aném cantant:
¡Avant, avant!

Com la nostra feyna
no n' hi ha en lloch pas cap;
quan esmolém l' eyna,
es per fer un tap.
La pau nos encisa.
la guerra 'ns fa por
y es nostra divisa:
llibertat y amor!

Travallant,
aném cantant:
¡Avant, avant!

(1) Aquesta cansó, posada en música pel mestre D. Eusebi Daniel, fou cantada pel coro *Avant* lo dia de la clausura de la Exposició de Bellas Arts celebrada á Sant Feliu de Guixols en lo mes d' Agost d' aquest any.

Mentre' al bosch, l' alsina
fasse suro bó,
res nos amohina
¡que Deu nos en dó!
Y als fills y á las donas
y als jayos senzills,
monedas rodonas
durém sens perills.

Travallant, etc.

Ab la matinada,
fem cap al treball;
quan ve la vesprada,
som ja al abrigall:
las plujas, no 'ns mullan;
lo sol, no 'ns blaheix,
los frets, no 'ns despullan,
ni 'l vent nos traheix.

Travallant, etc.

Lo nostr' art es noble
y senzill y bell;
per ell, nostre poble
es un rich joyell:
sens ell no hi hauría
lo pet del champany:
parió es d' alegría
y del goig, company.

Travallant, etc.

Som de nostra terra
lo millor pregó:
Fransa y Anglaterra
tením á pensió;
nos compra Alemanya,
als *yankis* fem set;
dels boscos d' Espanya,
devesas n' hem fet.

Travallant, etc.

Es la barretina,
símbol sant d' amor,
la gentil joguina
que nos parla al cor.
Diu ella, als de fora:
—La patria... encar' viu!
¡Honrémla á tot hora
fills de Sant Fíliu!

Travallant,
aném cantant:
¡Avant, avant!

JOSEPH M.ª VALLS Y VICENS.

